

Warszawa, 15 listopada 2017 r.

Pan nadinsp. dr Jarosław Szymczyk
Komendant Główny Policji
ul. Puławska 148/150
02-624 Warszawa

Szanowny Panie Komendancie,

Amnesty International monitoruje przebieg i zabezpieczanie zgromadzeń publicznych, w tym tzw. zgromadzeń cyklicznych i kontrdemonstracji, kładąc szczególny nacisk na możliwość korzystania z wolności zgromadzeń oraz ochronę demonstrantów i kontrdemonstrantów, w tym odpowiednie reagowanie na wszelkie przypadki przemocy i nawoływania do mowy nienawiści.

W związku z tym chcę wyrazić zaniepokojenie zdarzeniami, które miały miejsce podczas obchodów Święta Niepodległości, w dniu 11 listopada 2017 r. w Warszawie i we Wrocławiu.

OBAWY AMNESTY INTERNATIONAL W ODNIESIENIU DO PRZEBIEGU I ZABEZPIECZANIA ZGROMADZEŃ, KTÓRE ODBYŁY SIĘ W DNIU 11 LISTOPADA W WARSZAWIE I WE WROCŁAWIU

Zabezpieczanie zgromadzeń

Zarówno Marsz Niepodległości w Warszawie, jak i Marsz Wielkiej Polski Niepodległej we Wrocławiu nie były odpowiednio zabezpieczone przez Policję, co budziło obawy w kontekście bezpieczeństwa osób uczestniczących, zwłaszcza kontrdemonstrantów, którzy stali się obiektem przemocy słownej i fizycznej ze strony uczestników demonstracji głównych.

Obserwatorzy Amnesty International, którzy osobiście obserwowali zgromadzenia odbywające się 11 listopada w Warszawie, odnotowali ogromną dysproporcję policjantów zabezpieczających Marsz organizowany przez Koalicję Antyfaszystowską („Za wolność waszą i naszą”) w stosunku do właściwie niewidocznej ochrony funkcjonariuszy Policji na trasie przemarszu zgromadzenia cyklicznego, jakim był Marsz Niepodległości.

Amnesty International podkreśla, że władze lokalne, policja i/lub służby specjalne muszą zapewnić, by pokojowe demonstracje i kontrmanifestacje miały równy dostęp do przestrzeni publicznej i jednakową ochronę, a osoby w nich uczestniczące mogły w pełni korzystać z przysługującego im prawa do wolności zgromadzeń.

Nawoływanie do nienawiści

Amnesty International z zaniepokojeniem odnotowała, że w dniu 11 listopada 2017, uczestnicy Marszu Niepodległości w Warszawie oraz Marszu Wielkiej Polski Niepodległej we Wrocławiu, wznosili hasła nawołujące do nienawiści, co nie spotkało się z reakcją Policji.

Zgodnie z artykułem 256 Kodeksu Karnego nawoływanie do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość jest zabronione i karalne.

Jako strona Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, władze Polski mają obowiązek zapewnić odpowiednią ochronę przed przemocą o podłożu dyskryminacyjnym. Taka ochrona obejmuje środki zapobiegające aktom dyskryminacji. Zgodnie z decyzją ramową UE w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnych Polska jest zobowiązana podjąć niezbędne środki, aby "popętniane umyślnie publiczne nawoływanie do przemocy lub nienawiści skierowanej przeciwko grupie osób, którą definiuje się według rasy, koloru skóry, wyznawanej religii, pochodzenia albo przynależności narodowej lub etnicznej podlegały karze oraz były odpowiednio badane oraz ścigane".¹

Amnesty International odnotowała, że podczas zgromadzeń organizowanych w dniu 11 listopada w Warszawie i Wrocławiu, Policja nie interweniowała przeciwko nawoływaniom do nienawiści, których dopuszczali się uczestnicy Marszu Niepodległości, co w zestawieniu z informacją, że Policja używała siły fizycznej i rozpraszała kontrdemonstrantów (zgromadzenie Obywateli RP), którzy nie stosując przemocy i nie blokując demonstracji głównych, wyrażali antyrasistowskie i antyksenofobiczne poglądy, wydaje się być szczególnie niepokojące.

Zgodnie z międzynarodowym prawem praw człowieka władze Polski zobowiązane są do osiągnięcia właściwej równowagi pomiędzy wolnością pokojowych zgromadzeń a prawami, które mogą pozostawać z nią w konflikcie, tak jak prawo do ochrony przed przemocą o podłożu dyskryminacyjnym.

Stosowanie wyrobów pirotechnicznych

Dodatkowo, Amnesty International zwraca uwagę, że podczas wydarzeń 11 listopada w Warszawie, obserwatorzy Amnesty International nie odnotowali również reakcji funkcjonariuszy policji na stosowane masowo podczas Marszu Niepodległości race. Należy podkreślić, że udział osób posiadających przy sobie wyroby pirotechniczne jest niedozwolony zarówno na gruncie Prawa o zgromadzeniach, jak i Kodeksu wykroczeń i ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych.

¹ European Union's Council Framework Decision 2008/913/JHA of 28 November 2008 on combating certain forms and expressions of racism and xenophobia by means of criminal law, Article 1(1)a.: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32008F0913:EN:HTML>.

Zatrzymanie uczestników kontrdemonstracji Obywateli RP

Amnesty International z zaniepokojeniem odnotowała informację o „zatrzymaniu” i doprowadzeniu na Komisariat Policji w celu wylegitymowania około 50 uczestników zgromadzenia Obywateli RP, którzy stanęli 11 listopada, około godz. 15.00 przy ulicy Smolnej, na wysokości Ronda de Gaulle’a i rozwinęli transparenty, m.in. z napisami: „Tu są granice przyzwoitości” i „Moją ojczyzną jest człowieczeństwo. Policja wezwała do rozejścia się demonstrantów, argumentując, że znajdują się oni zbyt małej odległości od trasy przemarszu zgromadzenia cyklicznego. Wobec biernej postawy uczestników zgromadzenia, funkcjonariusze Policji wynieśli ich do radiowozów. Wszystkich przewieziono do komisariatów przy ul. Dzielnej i Wilczej w Warszawie, gdzie spędzili nawet do kilku godzin.

Należy zwrócić uwagę na krótki czas, jaki upłynął od ostrzeżenia do czasu kiedy funkcjonariusze Policji zaczęli „wynosić” uczestników zgromadzenia oraz na fakt, że nie podjęli oni żadnej próby negocjacji w kontekście przesunięcia zgromadzenia na obszar, który nie naruszałby wymogów ustawy Prawo o zgromadzeniach. W świetle międzynarodowych standardów praw człowieka, usunięcie pokojowej demonstracji, która nie blokowała przejścia zgromadzenia cyklicznego, było nieuzasadnioną interwencją Policji.

Osoby zatrzymane nie stosowały przemocy i nie stanowiły zagrożenia dla innych demonstracji. Działanie Policji stanowiło nieproporcjonalne ograniczenie możliwości korzystania z wolności zgromadzeń.

PROŚBA O INFORMACJE W KONTEKŚCIE ZGROMADZEŃ, KTÓRE ODBYŁY SIĘ W DNIU 11 LISTOPADA W WARSZAWIE I WE WROCŁAWIU

W związku z powyższym, Amnesty International wnosi o udzielenie następujących informacji dotyczących wydarzeń z dnia 11 listopada 2017 r.

1. Zabezpieczenie:

- Jakie środki zostały podjęte, aby zapewnić, że uczestnicy zgromadzenia cyklicznego w Warszawie, jak i innych zgromadzeń, w tym kontrdemonstracji i zgromadzeń spontanicznych organizowanych 11 listopada w Warszawie i we Wrocławiu będą w stanie korzystać z wolności pokojowych zgromadzeń?
- Jakie formacje Policji (i ilu funkcjonariuszy) zabezpieczały poszczególne zgromadzenia?
- Ile czasu upłynęło od momentu zdarzenia w postaci zablokowania Marszu Niepodległości przez kobiety protestujące przeciwko faszyzmowi do interwencji Policji?

2. Zarzuty:

- Czy w związku z wydarzeniami jakie miały miejsce 11 listopada 2017 podczas Marszu Niepodległości w Warszawie oraz Marszu Wielkiej Polski Niepodległej we Wrocławiu postawiono jakiekolwiek zarzuty w związku z przemocą fizyczną i słowną uczestników tych zgromadzeń w stosunku do kontrdemonstrantów, nawoływaniem do nienawiści oraz stosowaniem tzw. wyrobów pirotechnicznych?

3. Zatrzymania:

- Ilu dokładnie uczestników zgromadzenia Obywateli RP, w dniu 11 listopada 2017 r. zostało przewiezionych na Komisariat Policji?
- Jaka była podstawa prawna i faktyczna takiego działania Policji?
- Czy osobom tym zostały postawione zarzuty i na jakiej podstawie?
- Jakie czynności zostały przeprowadzone z w/w osobami i jak długo trwało dokonywanie tych czynności?
- Czy osobom tym zapewniono dostęp do informacji o prowadzonych czynnościach oraz możliwość kontaktu z prawnikiem?

Jednocześnie informuję, że raport Amnesty International z obserwacji zgromadzeń z 11 listopada br. zostanie przesłany Panu Komendantowi w przyszłym tygodniu.

Z poważaniem

Draginja Nadaždin
Dyrektorka Stowarzyszenia Amnesty International